

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/99/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121276606
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6121276606.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členiek JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpeného: JUDr. Ján Šoltés, advokát so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, proti žalovanému A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. XXXX/XX, zastúpenému: JUDr. Martina Vnenčáková, advokátka so sídlom v Rožňave, Čučmianska dlhá 7, o zaplatenie 1.900,99 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresný súd Rožňava zo dňa 11. novembra 2021 č.k. 4Csp/68/2021 – 137 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. októbra 2022 č.k. 4Csp/68/2021-184 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku II. a III. a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom zo dňa 11. novembra 2021 č.k. 4Csp/68/2021 – 137 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. októbra 2022 č.k. 4Csp/68/2021-184 zastavil konanie o zaplatenie 186,99 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 18.5.2018 do zaplatenia (výrok I.), žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (výrok II.) a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne samostatným uznesením (výrok III.).

2. Výrok o zastavení konania v časti zaplatenia 186,99 Eur s príslušenstvom odôvodnil súd aplikáciou § 144 a § 145 ods. 1 až 3 CSP a účinným späťvzatím žaloby žalobcom v tejto časti z dôvodu premičania tejto časti nároku žalobcu.

3. Pri rozhodovaní súd vychádzal:

3.1. z tvrdení žalobcu (pôvodne OTP Banka Slovensko, a.s.) v žalobe, ktorou žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 1.900,99 Eur a úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.900,99 Eur od 18.5.2018 do zaplatenia, ako aj v priebehu sporu, najmä že:

3.1a. právny predchodca žalobcu OTP Banka Slovensko, a.s. (ďalej aj „veriteľ“) poskytol žalovanému na základe zmluvy o úvere pod číslom zmluvy 0770 5007 16RSU a číslom úverového účtu 17237987 (ďalej aj ako „úverová zmluva“) úver vo výške 2.060 Eur,

3.1b. veriteľ vyhlásil úver za predčasne splatný s účinnosťou k 17.5.2018, t.j. v 10. deň odo dňa doručenia vyhlásenia úveru za predčasne splatný, z dôvodu riadneho nesplácania splátok úveru žalovaným napriek písomnej výzve veriteľa,

3.1c. k zosplateniu došlo k 1.5.2018, a bola to nezaplatená splátka splatná dňa 22.1.2018, ktorá založila právo veriteľa úver predčasne zosplatiť,

3.1d. premlčacia doba na uplatnenie predčasne zosplateného nároku začala v zmysle § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka plynúť až uplynutím troch mesiacov od splatnosti splátky splatnej dňa 22.1.2018, pre ktorej nezaplatenie sa celý dlh stal splatným,

3.1e. navyše neplynuli lehoty upravené zák. č. 62/2020 Z.z., podľa ktorého v zmysle § 1 písm. a) lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, v čase odo dňa účinnosti tohto zákona (25.3.2020) do 30. apríla 2020 neplynú, v spojení s § 8 písm. a) lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, v čase odo dňa účinnosti tohto zákona (19.1.2021) do 28. februára 2021 neplynú, a preto

3.1f. uplatnený nárok v čase začatia sporu premlčaný nebol, lebo spor bol začatý dňa 19.3.2021, t.j. pred uplynutím trojročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka s počiatkom plynutia od 23.4.2018,

3.1g. dňa 11.12.2019 bola pohľadávka voči žalovanému z titulu nezaplateného úveru postúpená žalobcovi na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej medzi OTP Banka Slovensko, a.s. ako postupcom a žalobcom, o čom bol žalovaný upovedomený písomným oznámením postupcu o postúpení pohľadávky v súlade s § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka,

3.2. z tvrdení žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 19.4. 2021 sp.zn. 31Up/358/2021 a v priebehu sporu, najmä že:

3.2a. nárok žalobcu je v celom rozsahu premlčaný, ak žalobca považuje za splátku rozhodnú pre uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka neuhradenú splátku v mesiaci december 2017, s ktorou bol žalobca ku dňu datovania „Poslednej výzvy pred zosplatením“ t.j. k 22.3.2018 v omeškaní po dobu troch mesiacov a návrh na vydanie platobného rozkazu bol súdom prijatý dňa 19.3.2021, lebo návrh na vydanie platobného rozkazu mal možnosť žalobca podať najneskôr k 22.12. 2000,

3.2b. žalovaný sa dostal do nepriaznivej finančnej situácie v čase, kedy aj prestal splácať úver, lebo v júni 2017 bol operovaný, následne sa stal poberateľom invalidného dôchodku, ktorý čerpá dodnes, a jeho mesačné výdavky mu neumožňujú jednorazovú úhradu,

3.2c. je v možnostiach žalovaného vykonávať úhradu v mesačných splátkach po 50,- Eur mesačne.

4. Vec súd právne posúdil podľa § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a 2, § 2 písm. g), § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej „zákon o bankách“).

5. Poukazom na odôvodnenie rozsudku KS v Prešove zo dňa 11.2.2021 sp.zn. 15CoCsp/1/2021 a zo dňa 17.2.2021 sp.zn. 2CoCsp/31/2020 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15.12.2020 sp.zn. 5Cdo/36/2021 súd prvej inštancie uviedol, že „je toho názoru, že pokiaľ sa žalobca v poslednom súdu doručenom vyjadrení odvoláva na zosplatenie kvôli splátke za mesiac január 2018 a tvrdí, že úver predčasne zosplatiť 01.05. 2018, pôvodný veriteľ opomenul splnenie zákonnej povinnosti upozornenia žalovaného na omeškanie tejto januárovej splátky po dobu 3 mesiacov a zároveň upozornenie na to, že úver zosplatiť. Z uznesenia zo dňa 22.3.2018 vyplýva, že k tomuto dátumu žalovaný nemohol byť so splátkou za mesiac január 2018 v omeškaní tri mesiace odvolávajúc sa na splatnosť splátok k 22. dňu, t.j. so splátkou za mesiac január 2018 bol v omeškaní po dobu troch mesiacov k dátumu 23.4.2018.“ Z uvedeného potom súd dospel k názoru, že „pôvodný veriteľ neplatne úver zosplatiť a uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok javí známky neplatnosti podľa § 39 OZ, nakoľko pôvodný veriteľ postupoval na žalobcu viac práv ako sám v danom čase mal. Žalobca nie je

aktívne vecne legitimovaným subjektom v predmetnom konaní“, a preto žalobu v prevyšujúcom rozsahu zamietol.

6. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSPs odôvodnením, že žalovaný mal vo veci plný úspech (aj v zastavenej časti), a preto súd mu priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

7. Proti výroku II. a III. rozsudku podal včas odvolanie žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd na základe § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.714 eur s 5 % p.a. úrokom z omeškania zo sumy 1.714 eur od 18.5.2018 do zaplatenia, to všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia podľa pomeru úspechu v spore.

7.1. V odvolaní žalobca tvrdil, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutkový stav a vec na základe vykonaného dokazovania nesprávne právne posúdil, ak zamietol žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu pre neplatné zosplatenie pohľadávky z úveru predchodcom žalobcu, a pokiaľ dôvodom neplatnosti postúpenia žalovanej pohľadávky má byť neplatné zosplatenie úveru predchodcom žalobcu pre nedodržanie zákonného postupu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.7. 2016 do 31.8.2018.

7.2. Žalobca namietol správnosť úsudku súdu prvej inštancie v bode 19 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že predchodca žalobcu opomenul splniť zákonnú povinnosť podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, keď žalovaného neupozornil, že je v omeškaní so splátkou splatnou v mesiaci január 2018 po dobu viac ako 3 mesiace a zároveň ho neupozornil, že úver zosplatní. Podľa názoru žalobcu z § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka takáto povinnosť upozornenia na omeškanie so splátkou viac ako 3 mesiace pod následkom možnosti zosplatenia nevyplýva, a ani zo znenia § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nevyplýva ani povinnosť identifikovať splátku, pre nezaplatenie ktorej je vyhlasovaná predčasná splatnosť, ako úkon realizovaný v prospech veriteľa.

7.3. Akcentoval, že zákonné predpoklady zosplatenia v prejednávanej spore splnené boli, pretože podmienkou zosplatenia, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, je omeškanie so zaplatením splátky viac ako tri mesiace, za súčasného upozornenia spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva, čo žalobca preukázal predloženými listinnými dôkazmi.

7.4. Znovu zopakoval, že právny predchodca žalobcu postupoval plne v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, keď úver predčasne zosplatnil dňa 1.5.2018, a to pre nezaplatenie úverovej splátky splatnej dňa 22.1.2018, t.j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania splátky a za súčasného upozornenia žalovaného na možnosť zosplatenia v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

7.5. Podčiarkol, že vo výzve zo dňa 22.3.2018 predchodca žalobcu upozornil žalovaného na omeškanie s viac ako tromi splátkami pod hrozbou zosplatenia, pričom zákon obmedzuje veriteľa len v realizácii úkonu zosplatenia, ktorý môže realizovať v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka až po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky za súčasného upozornenia na možnosť zosplatenia, čo predchodca žalobcu aj dodržal.

7.6. Podľa názoru žalobcu žalobca preukázal platné zosplatenie úveru a výzvu banky zo dňa 1.5.2018 na zaplatenie dlžného zostatku úveru, ktorá bola žalovanému riadne dňa 7.5.2018 doručená, čo žalobca preukázal predloženou doručenkou. Nakoľko žalovaný napriek výzve banky na plnenie zo dňa 1.5.2018 bol viac ako 90 dní v omeškaní so zaplatením svojho splatného dlhu voči banke, týmto boli splnené zákonné predpoklady pre platné postúpenie bankovej pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ku ktorému došlo dňa 11.12.2019, t.j. po 90 dňovom omeškaní od výzvy na plnenie, a teda k postúpeniu pohľadávky, ktorej zaplatenie je predmetom tohto sporu došlo riadne a platne, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu v tomto spore. Správnym zistením skutkového stavu veci by musel mať súd prvej

inštancie za preukázané platné zosplatnenie úveru, v dôsledku čoho by správnym právnym posúdením veci musel dospieť k záveru, že nám v tomto spore svedčí aktívna legitímácia.

8. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu plne sa stotožňuje s rozsudkom a jeho odôvodnením, navrhol potvrdiť rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny a priznať žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

8.1. Zdôraznil, že najrozhodnejšia skutočnosť pri zosplatnení úveru je identifikácia splátky, kvôli ktorej vzniklo právo na uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, a to práve z dôvodu lehôt podľa § 565 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

8.2. Podľa názoru žalovaného, ak žalobca tvrdí, že úver predčasne zosplatnil dňa 1.5.2018 pre nezaplatenie úverovej splátky splatnej dňa 22.1.2018, s ohľadom na výzvu zo dňa 22.3.2018 ku dňu 22.3.2018 nemohol byť žalovaný v omeškaní s januárovou splátkou v roku 2018 viac ako tri mesiace, lebo s touto splátkou mohol byť v omeškaní až ku dňu 23.4.2018, a preto predchodca žalobcu neupozornil žalovaného riadne a včas na využitie práva na zosplatnenie, keď žalovaného upozorňoval na využitie práva na zosplatnenie v čase, keď nebola splnená podmienka trojmesačného omeškania so splátkou za mesiac január 2018.

9. Ďalšie vyjadrenia strán v odvolacom konaní neboli.

10. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podal žalobca v zákonnej lehote, preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP ako aj konanie mu predchádzajúce, a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie a ani zmenu napadnutej časti rozsudku, ale rozsudok je v jeho napadnutej časti potrebné spolu s akcesorickým výrokom o trovách konania zrušiť.

11. Rozsudok súdu v jeho výroku II. o zamietnutí žaloby vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ súd vychádzal z (nepreskúmateľného) záveru, že neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách, v prejednávanej veci bola preto pohľadávka postúpená v rozpore so zákonom a preto žalobca nemá v prejednávanej veci aktívnu vecnú legitímáciu.

12. Tým došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej súd aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, to znamená, že vyvodzuje zo skutkových zistení, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale ten nesprávne vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval.

14. V prejednávanej veci súd na zistený skutkový stav použil ustanovenia správneho právneho predpisu, t.j. § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách, avšak toto ustanovenie nesprávne interpretoval a vyvodil z neho nedostatočne odôvodnený, a preto nesprávny záver o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, v dôsledku čoho neskúmal ďalšie skutočnosti relevantné pre rozhodnutie vo veci.

15. Predmetom odvolacieho konania je zaplatenie istiny 1.714 eur s 5 % p.a. úrokom z omeškania zo sumy 1.714 eur od 18.5.2018 do zaplatenia titulom dlhu žalovaného zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere, uzavretej s právnym predchodcom žalobcu (bankou) pričom žalobca svoju aktívnu legitímáciu odvodzuje zo zmluvy o postúpení pohľadávok, uzavretej s bankou dňa 11.12.2019. Žalobca je pritom nebankovým subjektom. Správne preto súd skúmal splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, t.j. správne skúmal splnenie podmienky pre postúpenie žalobou uplatnenej pohľadávky z hľadiska tohto zákonného ustanovenia.

16. Podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka

zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

17. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách jednoznačne definuje podmienky, za akých (ne)možno postúpiť pohľadávku patriacu banke buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta citovaného ustanovenia definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka), z ktorých prvou je písomná výzva banky, uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky, klientovi, aby pohľadávku splnil, a druhou je nepretržite viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku, zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej (napriek splneniu podmienok postúpenia) banka nebude môcť uplatniť právo postúpiť pohľadávku, a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva, splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom obmedzenie banky existovať nebude, a to vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku, trval viac než jeden rok. Tretia veta citovaného ustanovenia vymedzuje povinnosť odovzdania postupníkom postupcovi dokumentácie o záväzkovom vzťahu, na základe ktorého vznikla postúpená pohľadávka a úpravu týkajúcu sa samotného bankového tajomstva a jeho prelomenia.

18. Citované zákonné ustanovenie stanovuje predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky inému subjektu, a to aj nebankovému subjektu, bez súhlasu klienta, pričom musí ísť o postúpenie písomnou zmluvou. Postúpená môže byť iba tá časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu a ktorá je splatná, teda musia byť splnené predpoklady na predčasné zosplatnenie úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a podmienkou postúpenia je aj omeškanie dlžníka nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní so splnením čo len časti peňažného záväzku voči banke, a to napriek písomnej výzve banky. Dané predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky a musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

19. Súdna prax je jednotná v závere, že v prípade nesplnenia týchto osobitným zákonom stanovených predpokladov pre postúpenie bankovej pohľadávky na nebankový subjekt ide o postúpenie v rozpore so zákonom, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka zakázané (vylúčené). Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku správne konštatoval, že ide o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, lebo zmluva o postúpení pohľadávok je v rozpore so zákonom o bankách v prípade nesplnenia stanovených podmienok (por. napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.4.2018 sp. zn. 1Cdo/147/2017, z 20.11.2019 sp.zn. 1Obdo/92/2018, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.3.2018 sp.zn. 7Cdo/26/2017).

20. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy a posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Platí, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Každý má tvrdiť (v zásade) tie právne skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik jeho nároku alebo zánik jeho povinnosti. Povinnosť strany sporu má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 Základných princípov CSP). Rozsudok v sporovom konaní zodpovedá tomu, čo strany zhodne tvrdili (§ 186 ods. 2 CSP) a (v zásade) nezohľadňuje to, čo žiadna zo strán sporu netvrdila. Súd má však možnosť v materiálnom zmysle určitej korekcie, môže strany vyzvať na doplnenie skutkových tvrdení (§ 150 ods. 2 CSP), výnimočne môže vykonať dôkaz, ktorý strany nenavrhli, a takto zistiť skutočnosť, ktorá nebola stranami tvrdená (§ 185 ods. 2 a 3 CSP), prípadne sa môže výnimočne odkloniť od zhodných tvrdení strán (§ 186 ods. 2 CSP). Účelom tohto korektívu je v rozumnej miere

zmierniť prísne formálne následky nesplnenia povinnosti tvrdiť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 569 s.).

21. V danom prípade súd prvej inštancie správne postupoval, ak ex offo skúmal aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník civilného súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v spore ide (je aktívne vecne legitímovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitímovaný). V sporoch s ochranou slabšej strany, akým je bezpochyby i posudzovaný prípad, súd skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti.

22. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, o aký ide aj v prejednávanej veci, súd je povinný ex offo skúmať, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách a či je žalobca aktívne legitímovaný na podanie žaloby.

23. Správny bol preto postup súdu, ak na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore skúmal splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou na nebankový subjekt v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách. Adekvátne pritom vychádzal z názoru, že dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021, sp. zn. 4Cdo/162/2020).

24. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní posudzovanej veci správne vyšiel i z úsudku, že z citovaného zákonného ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách vyplýva, že banka ako účastník zmluvy o úvere má obmedzené možnosti postúpenia svojej pohľadávky voči svojmu klientovi zo zmluvy o úvere a to v tom, že môže postúpiť bez súhlasu klienta iba splatnú pohľadávku, resp. jej splatnú časť. Postúpením nesplatenj pohľadávky inému subjektu ako je banka by totiž došlo k neprípustnému vstupu iného subjektu do aktívneho právneho vzťahu, ktorého účastníkom v zmysle zákonnej úpravy zákona o bankách môže byť iba banka. Z uvedeného zároveň vyplýva, že mimoriadnu splatnosť celého zostatku úveru nemôže úspešne uplatniť iný subjekt ako banka (na základe zmluvy o postúpení pohľadávky), keďže tomu bráni vyššie uvedená prekážka v možnosti postúpiť nesplatenú pohľadávku.

25. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

26. Ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (§ 565 Občianskeho zákonníka).

27. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplývajú podmienky, za ktorých môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktorými sú v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka: a) možnosť straty výhody splátok bola výslovne určená v dohode medzi veriteľom a dlžníkom alebo v súdnom rozhodnutí, b) dlžník nesplní niektorú zo splátok v deň jej splatnosti a c) veriteľ požiada dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

28. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, k vyššie uvedeným podmienkam pristupujú ešte ďalšie dve podmienky v zmysle citovaného § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a to: a) veriteľ má právo na tzv. stratu výhody splátok (možnosť požadovať zaplatenie celého dlhu naraz pred jeho konečnou splatnosťou) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a b) veriteľ upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

29. Podmienkou účinného zosplatenia úveru teda je, že veriteľ pred zosplatením pohľadávky má povinnosť upozorniť spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie (výkon) tohto práva.

30. Upozornenie veriteľa vo vzťahu k spotrebiteľovi na uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienkou pre účinný výkon tohto práva. Ak táto podmienka nie je splnená, je zosplatenie neúčinné, a veriteľ nemá právo na zaplatenie celého dlhu naraz.

31. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách nepredpisuje, ako má vyzerat' výzva predchádzajúca postúpeniu pohľadávky (okrem toho, že má mať písomnú formu), ani to, že by v tejto výzve malo byť upozornenie na možnosť postúpenia pohľadávky.

32. Vo výzve by mala byť uvedená konkrétna suma (zosplatennej) pohľadávky, ktorú je dlžník povinný zaplatiť a výzva na jej úhradu. Ak výzva obsahuje uvedené náležitosti, možno takéto podanie považovať za výzvu pred postúpením, od ktorej doručenia musí uplynúť aspoň 90 dní a až následne možno pohľadávku postúpiť. Z výzvy na zaplatenie nemusí výslovne vyplývať, že ak dlžník sumu neuhradí, veriteľ pristúpi k postúpeniu pohľadávky.

33. Uvedenú otázku okrajovo rieši rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/169/2020, z ktorého vyplýva, že za výzvu na plnenie pred postúpením podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách možno považovať aj oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti, ak jeho obsahom je výzva dlžníkovi na zaplatenie pohľadávky.

34. V prejednávanej spore právny predchodca žalobcu písomnou výzvou zo dňa 22.3.2018 vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 245,97 eur, výzvu doručil žalovanému dňa 13.4.2018 (č.l. 18 súdneho spisu) a listom zo dňa 1.5.2023 právny predchodca žalobcu (banka) vyhlásil úver za predčasne splatný, listina bola doručená žalovanému dňa 7.5.2018, čo vyplynulo z doručky na č.l. 19 súdneho spisu.

35. Z odôvodnenia rozsudku nemožno vyvodit', akým spôsobom súd prvej inštancie pristúpil k hodnoteniu týchto listinných dôkazov predložených žalobcom, t.j. aké skutkové zistenia z týchto dôkazov učinil. V odôvodnení rozsudku totiž súd iba v bode 19 konštatuje, že „je toho názoru, že pokiaľ sa žalobca v poslednom súdu doručenom vyjadrení odvoláva na zosplatenie kvôli splátke za mesiac január 2018 a tvrdí, že úver predčasne zosplatil 01.05. 2018, pôvodný veriteľ opomenul splnenie zákonnej povinnosti upozornenia žalovaného na omeškanie tejto januárovej splátky po dobu 3 mesiacov a zároveň upozornenie na to, že úver zosplatiní. Z uznesenia zo dňa 22.3.2018 vyplýva, že k tomuto dátumu žalovaný nemohol byť so splátkou za mesiac január 2018 v omeškaní tri mesiace odvolávajúci sa na splatnosť splátok k 22. dňu, t.j. so splátkou za mesiac január 2018 bol v omeškaní po dobu troch mesiacov k dátumu 23.4.2018.“

36. Z uvedeného je nutné učiť záver, že súd prvej inštancie opomenul vyhodnotiť výzvu právneho predchodcu žalobcu na úhradu dlžnej sumy zo dňa 22.3.2018 a list zo dňa 1.5.2023 označený ako Vyhlásenie úveru za predčasne splatný, ktoré boli bezpochyby žalovanému riadne doručené, neustálil tak riadne skutkový stav potrebný pre záver o (ne)dôvodnosti žalobou uplatneného nároku, v dôsledku čoho dospel k nepreskúmateľnému záveru, že „pôvodný veriteľ neplatne úver zosplatinil a uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok javí známky neplatnosti podľa § 39 OZ, nakoľko pôvodný veriteľ postupoval na žalobcu viac práv ako sám v danom čase mal. Žalobca nie je aktívne vecne legitimovaným subjektom v predmetnom konaní“, naviac v rozsudku neodpovedal ani na námietku premlčania vznesenú žalovaným spotrebiteľom v priebehu sporu, a keďže tento nedostatok vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov nebolo možné efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu pre zrušenie rozsudku v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP a jeho vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

37. Úlohou súdu po vrátení veci bude zabezpečiť si dostatočný skutkový základ pre posúdenie dôvodnosti základu a výšky uplatneného nároku žalobcu, vychádzať z už vykonaných dôkazov, prípadne aj doplnených po vrátení veci, a opätovne o žalobou uplatnenom nároku rozhodnúť.

38. Odvolací súd poznamenáva, že predpokladom postúpenia pohľadávky je existencia splatnej pohľadávky, keďže postúpená môže byť iba tá časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu a ktorá je splatná, a teda musia byť splnené predpoklady na predčasné zosplatenie úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Splnenie predpokladov na predčasné zosplatenie úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je teda prvým krokom, ktorý predchádza samotnému zosplateniu pohľadávky. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto v prvom rade zamerať sa na vyriešenie otázky, či

boli splnené predpoklady na predčasné zosplatnenie úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a § 565 Občianskeho zákonníka. Až po náležitom opätovnom preskúmaní splnenia predpokladov pre platné postúpenie pohľadávky bude úlohou súdu vo veci opätovne o žalobou uplatnenom nároku rozhodnúť, pričom rozhodne opätovne o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie posúdi i námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku vznesenú žalovaným a rozhodnutie odôvodní v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP a ustálenými zásadami súdnej praxe tak, aby z odôvodnenia rozhodnutia bolo nepochybné právne posúdenie uplatneného nároku žalobcu vo vzťahu k žalovanému, ako aj právne závery, ktoré súd vyvodil zo zisteného skutkového stavu a obsahom ktorého budú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, vrátane argumentácie žalobcu a žalovaného prednesenej v odvolacom konaní.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).